

BALOTOMO MPE BA OBLIGATION NA YO NA BOYAMBI

Nsango oyo ezali mpo na yo soki:

- ✓ okokisi nanu te mibu 18
- ✓ oyaki na moko ya babóti na yo tó bango mibalé
- ✓ yo na libóta na yo bosengaki nguda (babengaka yango mpe libateli ya molóngó) na Lituania.

MAKAMBO EZALI NA KATI

Yo na libóta na yo bozali na libateli na mbóka oyo	3
Nani akoki kosalisa yo?	3
Yo na libóta na yo bokozwa nini?	4
Lotomo ya kozwa lisungi ya mónganga	6
Koyébisa basali	7
Nini ezali evaluation ya matomba ya malamú?	8
Lotómo ya kotanga kelási.	8
Lotómo ya kosala mosala	9
Mokandá na yo ya bosengi ngunda	9
Wapi yo na libóta na yo bokofanda?	10
Nini okoki kosala soki moto moko asaleli yo makambo mabé?	11
Nini ezali ba obligation ya boyei oyo yo na libóta na yo bozali na yango?	12
Nini ekosalema soki yo tó libóta na yo batosi te ba obligation na bino?	13
Malako mpo na kosénga libateli ya molóngó mpe kosala mobembo na bikólo ya UE+	14
Nini ekosalema soki yo na libóta na yo bokimi na moko ya bamboka?	15
Nani akoki kosalisa yo na libóta na yo soki bondimi te ekateli oyo bakonzi bazwi?	16
Nini ekosalema soki lisungi mosusu ebongwani?	16
Ba coordonnés	17

▶ YO NA LIBOTA NA YO BOZALI NA LIBATELI NA MBOKA OYO

Yo na libóta na yo boyebisaki bakonzi ete bokoki te kozonga na mbóka na bino mpo bozali na likama mpe bosalaki bosengi ya ngunda. Yo na libóta na yo bozali kosénga ngunda na Lituanie.

▶ NANI AKOKI KOSALISA YO?

Na Mpótó, moto nyonso oyo bakokisi nanu te mibu 18 batalelaka ye lokola mwana mpe azali na makoki ya kozwa **lisungi ya speciale**.

Ntango ozali kofanda na mbóka, bato balandi bayebi mosala bakoki kosalisa yo, na ndakisa:

- **Assistant sociale** moko akosalisa yo na libóta na yo na bamposa na bino ya mokolo na mokolo tó kosolola na bato mosusu bayebi mosala oyo bakoki kosalisa bino na makambo ya songolo tó mpakala.
- **Monganga tó infirmier** akosalisa yo soki ozali kobela, ozoki tó ozali na mposa ya lisungi nyonso ya mônganga.
- **Mónganga ya makanisi** akosalisa yo soki ozali na mawa, ozali na nkándá, ozobanga, ozali komitungisa tó ozali na mikakatano ya kolala.
- **Mopesi-toli** ya mibéko akosalisa yo mpe libóta na yo na kososola nini ekosalema na boumeli ya procedure ya ngunda mpe soki okanisi ete batosi te mibéko na yo.
- **Mobongoli** akoki kosalisa yo na kosolola na lokota oyo oyebi. Mokumba na ye ezali ya kobongola na ndéngé ekokí makambo oyo yo na bato mosusu bolobi.

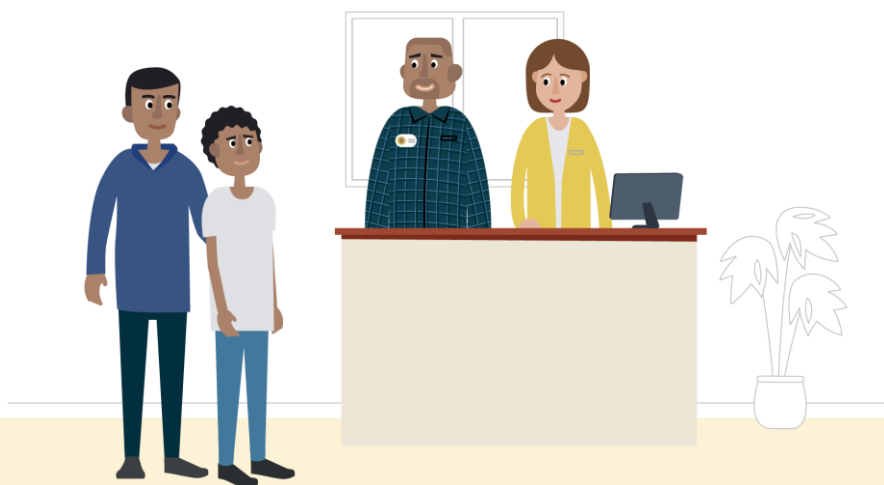
Ozali na mokakatano moko? Okoki ntango nyonso kosénga basalisi basunga mpe basalisa yo. Kobanga te, tokoki kobongisa makambo elongo.

▶ YO NA LIBOTA NA YO BOKOZWA NINI?

Bokozwa lisungi mpe bakosalela bino misala ya ndenge na ndenge ntango bozali kozela bakonzi batalela bosengi na bino ya ngunda. Babengaka yango **boyambi**.

Mpo ozali mwana mpe moto asengi ngunda, ozali na balotomo kasi ozali mpe na ba obligation oyo osengeli kotosa. Elimbolami na mwa búku oyo.

Soki okangi te ntina ya biteni mosusu ya mwa búku oyo tó soki ozali na mitúná, túná basali mpe babóti na yo.

Ntango bozali kofanda na mbóka oyo, basali bakopésa bino bansango mosusu na kotalela likambo na bino. Okoki kotúná mitúná ntango nyonso.

Na kotalela situation na bino, yo na libóta na yo bokozwa:

• esika ya kolala

• Bilei to mbongo mpo na kosomba bilei

• bilamba

• bisaleli tó ba produit ya bopéto ya moto ye moko

• Libóta na bino ekoki kozwa mpe mosolo mpo na badepanse ya mokolo na mokolo.

LOTOMO YA KOZWA LISALISI YA MONGANGA

Bakonzi bakosala nyonso ete ozwa lisalisi ya mônganga ozali na yango mposa.

Okoki koyebisa libóta na yo mpe basali mikakatano ya bokolongono oyo ozali na yango. Bakosalisa yo na kokutana na infirmier to monganga soki ozali na mposa na ye.

Soki monganga amoni ete ezali ntina, akokomela yo bankisi mpe akotinda yo akutana na baspecialiste.

Basali bakoyébisa yo na libóta na yo soki bokoki kokende na ekzamé ya bokolongono epai ya infirmier tó ya mônganga.

Bakoki kotala bokolongono na yo mpe kopésa yo lisungi ebongi.

Soki ozali na kwókósó ya nzóto ya mbalalakaka tó ozoki mpe ezosenga lisalisi ya lombango, yébisa babóti na yo tó basali. Soki ozali libanda ya esika oyo bofandaka, okoki kobenga numéro ya urgence 112 ofele.

▶ KOYEBISA BASALI SOKI:

- ozali malamu te, ozoki tó ozali na mposa ya lisalisi ya lombango ya mónganga tó ya nkisi
- ozomela bángi tó masanga
- okutanaki na mobulu tó banyokolaki yo kala tó ozali kokutana na yango sikoyo
- ozali na zémi tó okoki kozala na yango
- okoki te kotambola yo moko, tó ozali koyoka tó komona na mpasi
- ozali komitungisa, mawa, ozokoka kolala te tó ozali na makanisi ya mabé
- ozali na libateli te tó ozobanga moto moko, ezala mopaya tó moto moko oyebi
- bapusaki yo tó bazali kopusa yo na kosala makambo oyo olingi kosala te
- ozali na libateli te mpo na kondima na yo, nani ozali, ndenge olataka tó omitambwisaka
- bato ya libóta na yo bazali na mposa ya lisungi.

➤ NINI EZALI EVALUATION YA MATOMBA YA MALAMU?

Ezali mosala epai wapi okomona basali mosusu oyo bakotuna yo mitúná mpo na:

- koyéba **bamposa** na yo
- mpona **lisungi** ozali na yango mposa.

Ekosalisa bakonzi na kozwa bikateli ya ntina, na ndakisa epai wapi yo na libóta na yo bokofanda.

Okoki kotyela infirmier, mónganga, mpe basali motema. Okoki koyébisa bango makambo nyonso. Bakoyébisa likambo moko te oyo okoloba na moto mosusu longola babóti na yo soki opesi bango ndingisa te. Exception ezali kaka soki bomoi na yo tó ya moto mosusu ezali na likámá, to ndenge mibeko esengi.

Soki olingi te babóti na yo bayéba makambo na yo tó bamikotisa, yébisa basali. Bakotalela bosengi na yo mpe bakozwa ekateli na kotala nini ezali malamumu mingi mpo na yo.

➤ LOTOMO YA KOYEKOLA

Lokola ozali mwana ozali na lotomo ya kokota kélasi mpe koyékola. Soki okendaka etéyelo mpe akomi na mibu 18 na boumeli ya ntango oyo, okoki kokoba kokende kino okosilisa kélasi.

Basali ya Agence ya accueil mpe intégration bakosalisa yo na libóta na yo na kokomisa nkómbó na etéyelo ya pene. Bakoyébisa bino makambo etali bakélasi ya lokota mpo na komibongisa mpe matéya mosusu. Ekoki kosenga okendaka na ndambo ya matéya oyo.

Basali bakoyébisa yo makambo etali misala ya matéya mpe ya kominanola mpo na kosalisa yo na boyékoli, na kokola mpe na kozwa baninga ya sika.

▶ LOTOMO YA KOSALA MOSALA

Na kotalela mbula mpe likambo na yo, bakoki kopésá yo nzéla ya kosala mosala na Lituanie, soki olingi. Basali bakopésá yo bansango mosusu.

Soki réponse na demande na yo ya ngunda ebimi te na kati ya sanza motoba, mpe retard ezali faute na yo te, okoki kosala na Lituanie.

Bana-mibali mpe bana-basi nyonso oyo bakokisi nanu te mibu 14 bazali te na ndingisa ya kosala mosala.

▶ MOKANDA NA YO YA BOSENGI NGUNDA

Bakopésá yo mokandá ezali na nkómbó mpe foto na yo.

Elakisi ete ozali mosengi ngunda na mbóka oyo. Osengeli ntango nyonso kotambola na mokandá oyo.

Mokandá oyo ezali ntina mingi, keba, kobungisa yango te mpe kopésá yango te na moto mosusu.

Babengaka mokandá oyo certificat d'enregistrement ya mopaya.

WAPI YO NA LIBOTA NA YO BOKOFANDA?

Esika yo na libóta na yo bokofanda ntango bakonzi bazali kotalela bosengi na bino ya ngunda, ekotalela situation na bino.

Basali bakoyebisa bino **epai bino nyonso bosengeli kofanda**, na ndakisa na ndáko, na engumba, to na etúká moko.

Ekoki kotalela bisika oyo ezali disponible tó bamposa ya libóta na bino.

Soki libóta na bino elingi kofanda na libanda ya esika ya kofanda oyo bapesi bino tó balongwe na engumba tó na etúká nsima ya ntango moke, bosengeli kosénga bakonzi ndingsa.

Yo na libóta na yo bokoki kozwa lisungi mpe misala kaka na esika oyo bakonzi baponelaki bino.

Mabóta mike mpenza bakoki kotyama na bisika oyo bakoki koya mpe kokende ndenge balingi. Soki bozali na situation oyo, mopesi-toli ya mibéko na basali bakosalisa bino.

Ata soki bapesi bino esika nini ya kofanda, bozali na mokano ya:

- kofanda esika moko na libóta na yo

- kozwa lisungi ya koluka bato ya libóta na bino, soki boyebi te esika bazali.

Ozali na lotomo ya kozala na libateli. Moto moko te azali na ndingisa ya:

kobangisa yo

kofinga yo

kosala yo mabé

Ata soki azali nani, mopaya tó moto oyo oyebi.

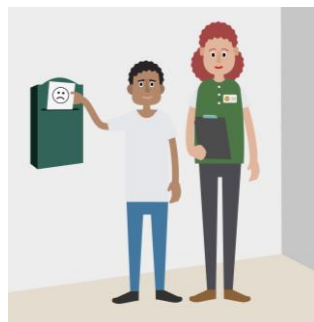
Soki ozali na mikakatano na babóti na yo tó basali, okoki koloba.

➤ **NINI OKOKI KOSALA SOKI MOTO MOKO ASALELI YO MAKAMBO MABÉ?**

Okoki kosolola na moto otyelaka motema, moto ya libóta, mosali moko, to Service ya kobatela ba droits ya bana mpe adoption. Okoki komona ba contacts na bango na suka ya buku oyo.

Soki moto moko asaleli ya makambo mabé, bokoki koyébisa yango na bakonzi mpo ete esalema lisusu te. Babengaka yango 'kosala bofúndi.'

Keba!

Soki ozali libanda ya esika oyo ofandaka mpe ozali na likámá, okoki kobenga nimeru ya urgence ya ofelé ya mbóka mobimba 112 uta na telephone nyonso.

➤ NINI EZALI BA OBLIGATION YA BOYEI OYO YO NA LIBOTA NA YO BOZALI NA YANGO?

Ezali ntina ete oloba solo mpe osala elongo na bakonzi, ata soki ntango mosusu ebangisaka mpe ezalaka mpasi na kobeta lisolo na yo.

Basali bakoki kosalisa yo soki bayebi likambo na yo.

Esika nyonso oyo yo na libóta na yo bokofanda, ekozala na mibéko oyo esengeli kotosa. Na ndakisa, bosengeli kotosa bato mosusu oyo bazofanda esika bozali mpe basali mpe bosengeli te kotya makelele na bangonga oyo ezalaka kimya.

Basali bakolimbolela bino mibéko mpe oyo ekokomela bino soki batosi te mibéko.

Ezali ntina mingi ete yo na libóta na yo:

- ✔ botosa mibéko ya esika bozali kofanda
 - Batela esika peto
 - *Kobunda te*
 - *Kosalela masanga to bangi te*
 - Sala malamamu na bakonzi
- ✗ bokima te esika oyo bakonzi bapesaki bino na kofanda
- ✔ botosa mibéko ya mbóka oyo; basaleli bakolimbolela bino yango.

➤ NINI EKOSALEMA SOKI YO TO LIBOTA NA YO BATOSI TE BA OBLIGATION NA BINO?

Soki esalemi, bokoki koyebisa yango polele na basali mpe kolimbolela ye likambo na bino mpe bantina na bino.

Bakonzi bakotala likambo yango mpe bakoyébisa baboti na yo soki bazwi ekateli ya kosala makambo.

Na ndakisa, soki moto moko ya libóta na yo akima na esika, engumba, tó etúká oyo bakonzi bazwaki ekateli ete libóta na biono ekofanda **moto wana ya libóta akoki kozwa lisungi moke.**

Soki moto moko ya libóta na yo asali makambo na mobulu, **moto wana ya libóta akoki kobungisa lisungi oyo azali kozwa.** Bakoki kobenga polisi.

Yo na libóta na yo bozali sikoyo na, Lituanie oyo ezali mbóka ya UE+. Bambóka ya UE+ ezali:

Bikólo ya baí-lingómbá 27 ya Union européenne (UE): Autriche, Beleziki, Bulgarie, Croatie, Chypre, Tchèque, Danemark, Estonie, Finlande, Fránsa, Alemán, Grèce, Hongrie, Italie, Lettonie, Lituanie, Luxembourg, Malte, Pays-Bas, Pologne, Portugal, République d'Irlande, Roumanie, Slovaquie, Slovénie, Espagne, Suède mpe

bambóka 4 mosusu: Islande, Liechtenstein, Norvège mpe Suisse.

MALAKO ETALI BOSENGI YA NGUNDA MPE KOSALA MOBEMBO NA BAMBOKA YA UE+

Basali bakolimbolela yo na libóta na bino malako oyo ya ntina. Bokoki kotuna bango mitúná ntango nyonso.

- Yo na libóta na bino bosengeli kofanda na Lituanie mpe kokima te na moko ya bambóka ya UE+.
- Soki ozali na bato ya libóta na moko ya bambóka oyo, bakonzi bakoyébisa bino makoki na bino na ntina ya bosangani ya libóta. Komeka kokima te.

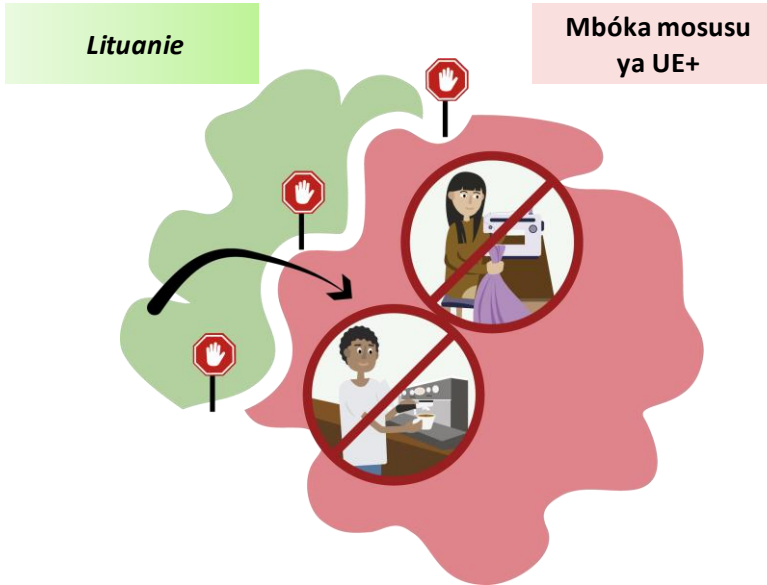

Bokoki kokanisa kolongwa mbóka oyo tó bato mosusu bakoki kondimisa bino na kokima. Ekoki kozala likama mpo na bino. Yo na libóta na yo, bokoki kosolola na basali mpe kolimbolela bango likambo na bino. Basali bakoki kopésa bino toli.

- Soki bokimi, ekozala na ba consequence ya mabé, oyo balimboli na mwa-búku oyo. Na ndakisa, bokozwa lisungi moke na mbóka wana mosusu.
- Bobosana te ete, bosengeli kokommisa bosengi na bino ya ngunda na bambóka ya UE+ epai bokomaki na mbala ya liboso, longola soki bakonzi bayébisaki bino bosala bongo te.
- Kaka moko ya bamboka oyo nde ezali na mokumba ya kotalela bosengi na bino ya ngunda. Bakonzi ya Lituanie bakoyébisa bino mbóka nini ezali na mokumba na yango.

Okoyeba ndenge ya kosala makambo oyo na mwa-babúku mosusu.

➤ NINI EKOSALEMA SOKI YO MPE LIBOTA NA YO BOKIMI NA MOKO YA BAMBOKA YA UE+?

Na Lituanie:

- bakoki kosukisa procedure na bino ya ngunda.

Na mbóka mosusu ya UE+:

- bakonzi bakoki kozwa ekateli ya kozangisa bino na mbóka ya UE+ oyo botikaki.

Banda na ntango oyo bakonzi bakoyebisa bino ekateli na bango ya kozongisa bino, bokozala na balotomo mosusu, na ndakisa:

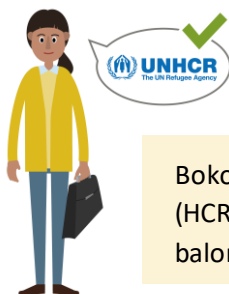
- bokozwa te lolenge mosusu ya lisungi mpe
- bakopésa bino nzéla te ya kosala mosala.

➤ BANANI BAKOKI KOSALISA YO MPE LIBOTA NA YO SOKI BONDIMI TE EKATELI OYO BAKONZI BAZWI?

Bokoki kosénga lisungi na mopesi-toli ya mibéko. Mopesi-toli ya mibéko ezali moto oyo ayebi mibéko ya mbóka oyo mpe akoki koyékola likambo na bino mpe kosalisa bino.

Basali bakoyébisa bino masanga oyo ezali te ya boyangeli oyo ekoki kopésá bino bansango mpe lisungi.

Bokoki kosolola na Agence ya Nations Unies mpo na ba réfugiés (HCR) ntango nyonso. HCR ebatelaka bato oyo bapusa bango balongwa mbóka na bango.

➤ NINI EKOSALEMA SOKI LISUNGI MOSUSU EBONGWANI?

Soki bakonzi bazwi ekateli ya kotya ndelo tó kokata masungi moko boye oyo moto ya libóta azwaka mpo na likambo oyo elimbolami na lokasa 13, moto wana ya libóta akokoba kozwa lisungi na koatela likambo mpe bamposa na ye. Bakokoka kaka kokutana na mónganga tó lifulumé, kozwa lisungi ya kimónganga, mwa lisungi (*neti bilei*) mpe esika ya kolala na esika oyo bakonzi baponi.

Soki bakonzi bazwi ekateli ya kokata lisungi ya boyambi oyo bapesaka yo mpe libóta na yo mpo bokimaka na mbóka mosusu ya UE+, lolenge ya lisungi oyo bokokoba kozwa ekotalela likambo mpe bamposa na bino.

Okokoka kokende na kélasi.

BA COORDONNÉES

Soki yo mpe libóta na yo bozali na motuna nyonso tó bozali na mposa ya lisungi na ntango bozali awa, bokoki kosolola na basali oyo basalaka na:

bakonzi ya boyambi

Reception and
Integration
Agency

 info@piia.lt +370 602 49364

bakonzi mosusu ya ntina

Département ya
immigration

 info@migracija.gov.lt +370 707 67000

bakonzi mosusu ya ntina

Service ya garde-
frontière

 dvks@vsat.vrm.lt +370 707 59305

Bokoki mpe kosolola na masanga oyo, mpo na mitúná etali:

lisungi ya mónganga

Agence ya accueil mpe integration

 info@piia.lt +370 602 49364

to kende epai ya ba spécialistes na kati ya Agence

lisungi ya makanisi mpe ya bomoto

Caritas ya Archidiocèse ya Vilnius: ✉ kulturunamai@vilnius.caritas.lt ☎ +370 673 48052

Agence ya accueil mpe intégration

✉ info@piia.lt ☎ +370 602 49364

to kende epai ya basali spėcialisės na kati ya Agence

Lisungi ya motema mpo na bana mpe bilenge, na ndenge ya secret

☎ 116 111 (11h00–00h00)

Lisungi na nzela ya kosolola na internet (14h00–23h00)

www.vaikulinija.lt

Lisungi ya motema mpo na bilenge

☎ +370 800 28888 (mikolo nan tango nyonso)

Lisungi na nzela ya kosolola na internet (mikolo na ntango nyonso)

www.jaunimolinija.lt

kobatela bana

Service ya kobatela ba droits ya bana mpe adoption

✉ info@vaikoteises.lt ☎ 0 800 10 800

nimero ya lisungi ya telefone mpo na bana bazali na likámá

Soki okanisi ete basundoli yo tó ozali na likámá, okoki kobenga

☎ 0 800 10 800 (Lundi–Samedi: 8h00–20h00)

Mpo na koyebisa violation ya droits ya bana libanda ya heures ya mosala, na mikolo ya congé to jours fériés, benga nimero ya urgence 112.

Lisungi ya motema na ndenge ya secret mpo na bana mpe bilenge

☎ 116 111 (11h00–23h00)

Na nzela ya internet: [<https://www.vaikulinija.lt>] (14h00–23h00)

toli na makambo ya mibéko, lisungi, mpe kozala ntómá

Lisungi ya mibeko oyo leta epesaka

✉ teisines.paslaugos@piia.lt ☎ +370 602 49364

Croix-Rouge ya Lituanie: Toli ya mibeko ✉ legal@redcross.lt;

Koluka mpe kosangisa ba membres ya famille ✉ tracing@redcross.lt

Agence ya Nations Unies mpo na bakimi (HCR)

ebatelaka matomba mpe balotomo ya basengi ngunda mpe bakimiF.

Na tina ya HCR na Lituanie - HCR Lituanie

Telephone :

Représentation ya HCR mpo na pays ya Nordic mpe Baltic (Stockholm, Suede) : ☎ +46 10 10 12 800 (Lundi–Vendredi, 10h00–12h00 heure ya Stockholm)

Bureau ya liaison ya HCR (Vilnius, Lituanie) : ☎ +370 5210 7416 (Lundi–Vendredi, 9h00–17h00 heure ya Vilnius)

Email : ✉ swestprotection@unhcr.org

**Croix-Rouge ya Lituanie:
Kolandela**

✉ stebesena@redcross.lt ☎ +370 682 16597

**Bureau ya Organisation
Internationale ya
Migration (IOM) na
Vilnius**

Lisungi mpo na retour volontaire mpe réintégration ☎
+370 8 001 2342 ✉ iomvilnius@iom.int

Soki ozali na urgence ya kimónganga mpe ozali na likámá, yébisa kozanga kozela baboti na yo mpe basali. Bakosalisa yo!

Soki yo mpe libóta na yo bozali libanda ya esika oyo bozali kofanda mpe bosali aksida tó bozali na likambo, bokoki kobenga numero oyo ya urgence ya ofelé:

urgence ya bokolongono: 112

polisi: 112

Soki bozali na telephone te, bokoki kosénga moto moko abengela bino numero ya urgence.

Mwa búku oyo ezali kaka mpo na kopésa bansango. Yango moko esalaka te makoki tó balotómó. Agence ya Union européenne mpo na ngunda (EUAA) epesi makambo mingi oyo ezali na búku oyo, mpe kosala bakopi mpe kokotisa mbóngwáná na mwa búku oyo epesameli nzéla na EUAA kaka mpo na bambóka oyo ezali na kati ya UE. EUAA endimi mokumba moko te na oyo etali bosolo, ya makambo ezali na kati, mobimba na yango, soki ezotosa mibéko tó soki bansango oyo ezali na mwa búku oyo ezali ya kotyela motema na bambóka oyo ezali na UE tó na bato mosusu nyonso oyo bazali na bokonzi. Ezala EUAA tó moto nyonso mosusu oyo asalaka na nkómbó ya EUAA azali te na mokumba na ntina ya kosalela oyo ekoki kosalelama ya bansango oyo ezali na mwa búku oyo.